

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Priekšlikums Padomes Regulai, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 521/2008, ar ko izveido kopuzņēmumu “Kurināmā elementi un ūdeņradis””

COM(2011) 224 galīgā redakcija – 2011/0091 (NLE)

(2011/C 318/23)

Galvenais ziņotājs: **Mihai MANOLIU kgs**

Padome saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pantu 2011. gada 16. maijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

“Priekšlikums Padomes Regulai, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 521/2008, ar ko izveido kopuzņēmumu “Kurināmā elementi un ūdeņradis””

COM(2011) 224 galīgā redakcija – 2011/0091 (NLE).

Komitejas Birojs 2011. gada 3. maijā uzdeva Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētajai nodaļai sagatavot Komitejas atzinumu par šo jautājumu.

Ņemot vērā jautājuma steidzamību, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 473. plenārajā sesijā, kas notika 2011. gada 13. un 14. jūlijā (13. jūlija sēdē), iecēla MANOLIU kgu par galveno ziņotāju un ar 131 balsi par, 1 balsi pret un 2 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 Komiteja atzinīgi vērtē lēmumu par priekšlikumu Padomes Regulai, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 521/2008, ar ko izveido kopuzņēmumu “Kurināmā elementi un ūdeņradis”. Tā uzskata, ka ierosinātie grozījumi dos iespēju sekmēt ieguldījumu pētniecības un izstrādes jomā un tādējādi varēs uzlabot prognozējamību, kas ir nepieciešama finansējuma saņēmējiem — proti, tiek ieviesta iespēja konkrētajā konkursa uzaicinājumā noteikt minimālo finansējuma līmeni.

1.2 Atzinīgi vērtējot šo priekšlikumu, EESK uzsver ierosinātās stratēģijas nozīmi no ieguldījumu viedokļa un pētniecības koordinācijā saistībā ar Eiropas pētniecības telpas pastiprināšanu.

1.3 Komiteja atgādina ⁽¹⁾, ka

1.3.1 jāvienkāršo procedūras, lai samazinātu negatīvo ietekmi, ko rada pētniecības un izstrādes programmu administratīvā sarežģītība,

1.3.2 jāizstrādā plaša informācijas programma, kas dotu iespēju labāk apvienot nepieciešamos finanšu resursus ne tikai no rūpniecības nozares, bet arī no citām pusēm, kas piedalās attiecīgajos pasākumos,

1.3.3 līdzvērtīgi jāpiemēro finansējuma nolīgums starp Komisiju un kopuzņēmumu “Kurināmā elementi un ūdeņradis” (FCH), nodrošinot vienādus apstākļus Nozares grupai un Pētniecības grupai,

1.3.4 jānodrošina, ka šim priekšlikumam nav papildu finanšu ietekmes uz budžetu, kas bija sākotnēji pieņemts šai Padomes regulai, un ierosinātajiem grozījumiem jāuzlabo iespējas izmantot paredzēto budžetu,

1.3.5 jāizstrādā profesionālās apmācības programmas, kas dotu iespēju strādājošo prasmes pielāgot darba vietām, kuras izveidotas saistībā ar šo kopīgo tehnoloģiju iniciatīvu (KTI),

1.4 jāizstrādā skaidra stratēģija un ceļvedis laika posmam līdz 2020. gadam.

2. Vispārēja informācija un vispārēji apsvērumi

2.1 Kurināmā elementu un ūdeņraža tehnoloģijas paver daudzsološas ilgtermiņa iespējas enerģijas ražošanai. Tās var izmantot visās ekonomikas nozarēs, un tās sniedz plašas priekšrocības saistībā ar energoapgādi, transportu, vidi un resursu efektivitāti.

2.2 Kopuzņēmumam “Kurināmā elementi un ūdeņradis” ir šādi mērķi:

2.2.1 izvirzīt Eiropu pasaulē vadošajā pozīcijā kurināmā elementu un ūdeņraža tehnoloģiju jomā un dot iespēju arī tirgus spēkiem radīt nozīmīgas priekšrocības sabiedrībai;

2.2.2 koordinēti atbalstīt dalībvalstu pētniecības, tehnoloģiju attīstības un izstrādes (PTA&I) pasākumus, lai samazinātu tirgus nepilnības un koncentrētos uz tirgū pārdodamu lietojumu pētniecību. FCH kopuzņēmums ir darbojies vairāk nekā divus

⁽¹⁾ OV C 204, 09.08.2008., 19. lpp.

gadus, kuru laikā ir pabeigts pilns darbības cikls ar uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus publicēšanu, priekšlikumu izvērtēšanu, finansējuma sarunām un dotāciju nolīgumu slēgšanu (2);

2.2.3 atbalstīt kopīgās tehnoloģiju iniciatīvas (KTI) pētniecības uz izstrādes prioritāšu kurināmā elementu un ūdeņraža jomā īstenošanu, piešķirot finansējumu konkurētspējīgākajiem priekšlikumiem (ES ieguldījums sasniedz 470 miljonus EUR);

2.2.4 sekmēt lielākas publiskās un privātās investīcijas kurināmā elementu un ūdeņraža tehnoloģiju pētniecībā.

2.3 FCH kopuzņēmuma galvenie uzdevumi un pasākumi ir šādi:

2.3.1 nodrošināt kopējās tehnoloģiju iniciatīvas efektīvu izveidi un pārvaldību;

2.3.2 nodrošināt pētniecības pasākumu kritisko masu;

2.3.3 veicināt jaunus industriālus ieguldījumus valsts un reģionālajā līmenī;

2.3.4 veicināt jauninājumus un jaunu vērtības ķēžu izveidi, iesaistot MVU;

2.3.5 veicināt mijiedarbību starp uzņēmumiem, augstskolām un fundamentālās un lietisķās pētniecības centriem;

2.3.6 sekmēt MVU līdzdalību saskaņā ar Septītās pamatprogrammas mērķiem;

2.3.7 veicināt visu dalībvalstu un asociēto valstu iestāžu līdzdalību;

2.3.8 veikt pētniecību, lai izstrādātu jaunus noteikumus un standartus, nodrošinot netraucētu darbību un nekavējot inovāciju;

2.3.9 īstenot komunikācijas un izplatīšanas pasākumus un sniegt uzticamu informāciju, lai uz šiem jautājumiem vērstu sabiedrības uzmanību;

2.3.10 iesaistīt Eiropas finansējumu un privātā sektora resursus;

2.3.11 nodrošināt finanšu resursu labu pārvaldību;

2.3.12 nodrošināt pārredzamību un lojālu konkurenci starp visiem kandidātiem, un īpaši MVU.

2.4 FCH kopuzņēmums veicina Eiropas Kopienas Septītās pamatprogrammas īstenošanu — tas sevišķi attiecas uz šādām īpašās programmas “Sadarbība” tēmām: “Enerģētika”, “Nanotehnoloģijas, materiāli un jaunas ražošanas tehnoloģijas” un “Transports (tostarp aeronautika)”.

3. Komisijas priekšlikums

3.1 Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 187. pantu Septītajā pamatprogrammā (3) kopīgas tehnoloģiju iniciatīvas (KTI) ir ieviestas kā jauns veids publiskā un privātā sektora partnerību izveidei Eiropas mēroga pētniecībā.

3.2 EESK uzsver (4), ka KTI liecina par ES ciešo apņemšanos koordinēt pētniecības centienus, lai nostiprinātu Eiropas pētniecības telpu un sasniegtu Eiropas konkurētspējas mērķus.

3.3 Nosacījums nozares dalībai sākotnēji bija finansiāls ieguldījums 50 % apmērā no kārtējam izmaksām un tas, ka nozares ieguldījumam natūrā ekspluatācijas izmaksās jābūt vismaz līdzvērtīgam Komisijas finansiālajam ieguldījumam.

3.4 EESK ar nožēlu secina, ka pēc FCH kopuzņēmuma pirmajiem diviem uzaicinājumiem finansējuma griesti bija sistēmiski jāpārskata un jāsamazina attiecībā uz visiem dalībniekiem: proti, attiecībā uz lieliem rūpniecības uzņēmumiem FCH kopuzņēmuma ieguldījums samazinājās no 50 % līdz 33 % un MVU un pētniecības iestādēm — no 75 % līdz 50 %.

3.5 Šādi finansējuma līmeņi ir ievērojami zemāki nekā paredzēts Septītajā pamatprogrammā un kurināmā elementu un ūdeņraža pētniecības un izstrādes programmās ārpus Eiropas.

3.6 Ņemot vērā zemos finansējuma līmeņus un finanšu un ekonomikas krīzi, pašreizējais dalības līmenis FCH kopuzņēmuma darbībā ir zemāks nekā sākotnēji plānots.

3.7 Ja nekas nemainīsies, sagaidāms, ka gan nozarei, gan pētniecības aprindām kopumā arī turpmāk zudīs interese.

3.8 Pašreizējā regulā nav ņemts vērā, ka tiek veicināti un vairākos gadījumos ir gaidāmi ieguldījumi projektos no publiskajiem valstu un reģionālajiem avotiem.

3.9 Jaunajā regulā minēts, ka citu ieguldījumu līdzvērtība ar ES finansējumu ir faktors, kas dod iespēju ņemt vērā ne tikai pašas nozares ieguldījumu, bet arī citu juridisko personu kas piedalās darbībā, ieguldījumu.

3.10 Lai uzlabotu nepieciešamo prognozējamību finansējuma saņēmējiem, tiek ieviesta iespēja uzaicinājumos noteikt minimālo finansējuma līmeni.

4. Īpašas piezīmes

4.1 Kopuzņēmumu “Kurināmā elementi un ūdeņradis” (FCH kopuzņēmumu) izveidoja 2008. gadā kā pirmo instrumentu publiskā un privātā sektora partnerībai saskaņā ar Eiropas energotehnoloģiju stratēģisko plānu (SET) un kā Eiropas enerģētikas un klimata politikas tehnoloģiju pīlāru. FCH kopuzņēmuma

(2) Ir izveidoti arī četri citi kopuzņēmumi: CLEAN SKY, IMI, ARTEMIS un ENIAC.

(3) OV L 412, 30.12.2006.

(4) OV C 204, 09.08.2008., 19. lpp.

mērķis ir paātrināt kurināmā elementu un ūdeņraža tehnoloģiju attīstību saskaņā ar enerģētikas politiku 2010.-2020. gadam. Uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus attiecas uz 36 jomām, kuru mērķis ir sekmēt inovatīvu komerciālu lietojumu attīstību šādās piecās lietojuma jomās:

- 4.1.1 transporta un piegādes infrastruktūra,
- 4.1.2 ūdeņraža ražošana un izplatīšana;
- 4.1.3 elektroenerģijas ražošana;
- 4.1.4 pārvietojamas iekārtas;
- 4.1.5 dažādi lietojumi vairākās jomās.

4.2 Kopuzņēmuma galvenais mērķis nākamajiem pieciem gadiem ir paātrināt kurināmā elementu un ūdeņraža tehnoloģiju attīstību, lai tās kļūtu par produktiem, ko varētu izplatīt jaunās tirgos (pārvietojamas iekārtas, pārvietojamie ģeneratori, lietojumi mājāsaimniecībās kombinētai elektrības un siltuma nodrošināšanai, lietojumi transporta jomā).

4.3 FCH kopuzņēmuma un kopējās tehnoloģiju iniciatīvas mērķis ir noteikt un veikt abu minēto tehnoloģiju pētniecību un attīstību, kas orientēta uz rezultātiem, un plaši izplatīt šo

divu tehnoloģiju attīstīšanas rezultātus. Pasākumu pamatā ir stratēģiski dokumenti, kas noteikti programmās, ko īsteno nozare saskaņā ar Eiropas tehnoloģiju platformu ūdeņraža tehnoloģiju un kurināmā elementu jomā, īpaši tās īstenošanas plānu.

4.4 Ar FCH kopuzņēmumu saistītā Eiropas grupa "New Energy World Industrial Grouping Fuel Cell and Hydrogen for Sustainability (NEW-IG)" ⁽⁵⁾ ir bezpeļņas asociācija, kas ir pakļauta Beļģijas jurisdikcijai un kurā var piedalīties visi Eiropas uzņēmumi, kas veic minēto tehnoloģiju attīstīšanu un pētniecību. Šajā grupā var piedalīties arī Eiropas Ekonomikas zonas un kandidātvalstis, un tās rīcībā ik gadus ir budžets apmēram viena miljarda EUR apjomā, ko var ieguldīt līdz 2013. gadam.

4.5 Grupa skaidri apliecina savu apņemšanos attīstīt modulāru tehnoloģiju, kas, nekaitējot videi, sniedz ekonomiskas priekšrocības vairākās jomās: transports, enerģijas ražošanu, rūpniecības nozares un mājāsaimniecību aprīkojums.

4.6 Šie vērienīgie mērķi atbilst Eiropas mērķiem izveidot tautsaimniecību ar zemu oglekļa emisiju līmeni, uzlabotu energoapgādi, samazinātu atkarību no naftas, ieguldījumiem jaunās videi draudzīgās tehnoloģijās, Eiropas ilgtspējīgu konkurenci un darba vietu radīšanu.

Briselē, 2011. gada 13. jūlijā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Staffan NILSSON

⁽⁵⁾ European Industry Grouping for a Fuel Cell and Hydrogen Joint Undertaking.